

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

واکاوی تاثیرات آموزش الکترونیکی در توانمندسازی معلمان مقطع ابتدایی شهرستان دهلران

مهدی محمودی^۱، جاسمیه قطب الدین^۲

^۱ دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور، تهران، ایران.

آدرس پست الکترونیک: mahmodi86@gmail.com

^۲ کارمند رسمی (دبیر) آموزش و پرورش، شهرستان دهلران، استان ایلام

دانشجوی کارشناسی ارشد رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه پیام نور (فراگیر) همدان

آدرس پست الکترونیک: ghotbaladin9022@gimal.com

شماره تماس: ۰۹۱۸۷۶۹۹۰۲۲

چکیده :

آموزش یک فرایند اکتشاف است و مأموریت اش فراهم کردن گسترده ترین مخزن اطلاعاتی ممکن برای دانش آموز در موقعیت یادگیری است. در این بین؛ فناوری می تواند این آرزو را تحقق ببخشد و با تکیه بر تجربه آموزشی دانش آموز می تواند بسیار گرانبها باشد. همیشه در تمام مراحل یادگیری تأکید می شود که به تکنولوژی اهتمام ویژه ای شود و به عبارت دیگر؛ باید بتوان راهی یافت تا با استفاده از فناوری اطلاعات در راستای القای یادگیری مؤثر گام نهاد؛ حال آن که آیا این امر موجب پیشرفت تحصیلی- ورزشی دانش آموزان می گردد. در این راستا؛ جامعه آماری این پژوهش شامل؛ معلمان و دانش آموزان پسر پایه ششم ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان دهلران می باشد که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به تحصیل اشتغال دارند. نمونه آماری این تحقیق ۳۵۸ نفر می باشد که شامل ۳۰۰ نفر دانش آموز و ۵۸ نفر معلم می باشد. برای جمع آوری داده ها از پرسشنامه پیشرفت تحصیلی گیزلی و پرسشنامه محقق ساخته استفاده و با نرم افزار SPSS تحلیل شد. نتیجه آزمون خی دو این پژوهش نشان داد که از نظر دانش آموزان و معلمان درباره تاثیر فناوری اطلاعات و آموزش مجازی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان رابطه معناداری وجود دارد.

واژگان کلیدی: آموزش الکترونیکی، توانمندسازی، معلمان، مقطع ابتدایی، شهرستان دهلران.

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

۱- مقدمه :

امروزه آموزش و پرورش^۱ نه تنها به عنوان یک حق برای انسان تلقی می گردد، بلکه نوعی سرمایه گذاری برای توسعه همه جانبه محسوب می شوند. بسیاری از متخصصان معتقد هستند، برای غنی تر کردن برنامه های آموزش و پرورش باید دوره های مختلف آموزشی در سطوح مختلف در دانشگاه ها و مؤسسات آموزشی برگزار گردد؛ تا از این رهگذر، سرمایه گذاری بیشتر در نظام های تعلیم و تربیت حاصل گردد. در این راستا مؤسسه بین المللی برنامه ریزی آموزشی (IIEP)^۲؛ یکی از مؤسسات فعال در طراحی و برگزاری دوره های مختلف آموزشی برای نظام های تعلیم و تربیت می باشد که همه ساله با برگزاری دوره های آموزشی مختلف، دانش تخصصی معلمان را افزایش می دهد (Vosniadov, 2001). رشد و بالندگی هر جامعه ای مرهون نظام آموزشی آن جامعه است. در عصر حاضر، تعلیم و تربیت و به طور کلی تحصیل، بخش مهمی از زندگی افراد را تشکیل می دهد، علاوه بر این، کیفیت و کمیت تحصیل نیز نقش مهمی در آینده افراد ایفاء می کند. نزدیک به یک قرن است که روانشناسان به صورت گسترده در تلاش برای شناسایی عوامل پیش بینی کننده پیشرفت تحصیلی^۳ هستند. مسئله پیشرفت تحصیلی دانش آموزان یکی از شاخص های مهم در ارزیابی آموزش و پرورش است و تمام کوشش های این نظام در واقع برای جامه عمل پوشاندن به این امر است (فرامرزی و همکاران، ۱۳۹۸). در این زمینه، پژوهش هایی توسط بار^۴، دوماس^۵، تایدمن^۶، مورس^۷، وایلدن^۸ برای تعیین رابطه بین پیشرفت تحصیلی دانش آموزان با سایر اندازه های یادگیری و ویژگی های معلم، مانند؛ مدت و نوع آموزش پیش از خدمت، مقدار تجربه، نگرش و حقوق وی اجرا شده است. نتایج این مطالعات رابطه های سطح پائینی را بین این متغیرها نشان داده اند (سماواتی، ۱۳۷۶). در طول بیست سال اخیر در زمینه تدریس، نظریه های قابل توجهی نیز طرح و ارائه شده است که تعداد زیادی از آنها توسط گانیه^۹ و دیک^{۱۰} مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته اند و در حال حاضر نظام های آموزشی با فقر تفکر در دانش آموزان مواجه هستند و بسیاری از صاحب نظران تربیتی علت این امر را، نتیجه حاکمیت روش های سنتی و استفاده نکردن از روش های تدریس فعال^{۱۱} در مدارس می دانند (شعبانی، ۱۳۸۱).

به نظر می رسد، امروزه برنامه ریزی درسی در ایران از یکسو با چالش های جهانی و از سوی دیگر با چالش های درونی خود نظام آموزش و پرورش مواجه است. همزمان با این چالش های نظری، آموزش ابتدایی کشور ایران در دهه های اخیر تحولات جمعیت شناختی قابل توجهی را نیز پشت سر گذاشته است. این موارد، توجه مسئولان، سیاست گذاران آموزش و پرورش و به ویژه برنامه ریزان آموزشی و درسی را روی این نکته متمرکز کرده است که برای غلبه بر مسائل یاد شده که روز به روز هم بر دامنه و وسعت آنها افزوده می شود. تغییرات و اصلاحات باید در ساختار، هدف ها، برنامه ها و روش های آموزش و پرورش صورت پذیرد. هر چند که با درک ضرورت و اهمیت این امر مهم مبنی بر توانمندسازی روانی-اجتماعی تمامی فراگیران با اولویت دانش آموزان ابتدایی گام های سودمندی برداشته شده است و با مشارکت حداکثری جامعه، خانواده، نهادها، سازمان های دولتی و غیردولتی این مأموریت در حال انجام است. اما هنوز راهکارهای توانمند شدن یادگیرندگان در ابعاد فردی، خانوادگی، اجتماعی، شخصیتی و جهانی به صورت جامع تبیین نشده است. شیوه های متنوعی در تدریس وجود دارد که هر کدام برای شرایط و درس خاصی مناسب تر است، لذا معلم باید با توجه به هدف های آموزش، موضوع درس، ویژگی های دانش آموزان، امکانات موجود، جو حاکم بر کلاس، تعداد فراگیران، زمان کلاس و ده ها مسئله دیگر، مناسب ترین شیوه را انتخاب کند. نتایج تحقیقات نشان می دهد که در اجرای دوره های آموزشی الکترونیکی^{۱۲} باید توجه برنامه ریزان به روش های تدریس فعال به جای روش های سنتی معطوف گردد؛ به گونه ای که گرایش به سوی خلاقیت و تقویت تفکر و استدلال در جهت پیشرفت تحصیلی دانش آموزان و دستیابی به اهداف متعالی آموزش و پرورش باشد (فرامرزی و همکاران، ۱۳۹۸).

در میان مشاغل مختلف یک جامعه، شغل معلمی از پراهمیت ترین آنها است و معلمان به دلیل تأثیرات مستقیم آموزشی و تربیتی بر فرزندان

¹ Education & Breeding

² International Institute For Educational Planning

³ Achievement

⁴ Barr

⁵ Domas

⁶ Tiedeman

⁷ Morsh

⁸ Wilder

⁹ Gagne

¹⁰ Dek

¹¹ Active teaching methods

¹² Electronic training

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

خانواده ها، در پرورش نسل های آینده هر جامعه نقش بی بدیل یافته اند. شغل معلمی، در کنار اهمیتی که دارد، به عنوان یکی از استرس زاترین مشاغل در دنیا شناخته می شود (Johnson et al., 2010). همچنین پیشرفت یک کشور در اولین مرحله به نظام آموزشی آن وابسته است. در نظام آموزشی موفق، معلمان نقش حیاتی دارند و اعتقاد بر این است که عملکرد خوب دانش آموزان به کارایی نحوه تدریس معلمان آنها وابسته است. در این راستا عملکرد شغلی معلمان^{۱۳}؛ یکی از مهمترین عوامل در تسهیل یادگیری دانش آموزان است (Selamat et al., 2013). در هر نظام تعلیم و تربیت، میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، یکی از شاخص های موفقیت در فعالیت های علمی است. وجود پیشرفت تحصیلی، موضوعی است که به خصوص در حال حاضر مورد توجه نظام آموزش و پرورش هر کشوری است. در تمام نظام های تعلیم و تربیت، میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان شاخص موفقیت در فعالیت های علمی و آموزشی است. یکی از عوامل مهم در تعیین موفقیت تحصیلی دانش آموزان، الگوهای تدریس هستند (رضایی لری، ۱۳۹۲). در جامعه ای که در سیستم تعلیم و تربیت آن، مطالب آموزش داده شده، بدون بحث، انتقاد و تفکر پذیرفته شود، وجود افرادی که در کار و تخصص خود فاقد نیروی استدلال و تفکر می باشند، افزایش خواهد یافت. از دیرباز تا به امروز تدریس، بیشتر به معنای انتقال اطلاعات از معلم به فراگیران به صورت سخنرانی بوده است. در این صورت، ذهن فراگیران از مطالبی انباشته می شود که نسبت به آن اندیشه کافی ندارند و این عدم تفکر مشارکت که ضرورت یادگیری است، می تواند زمینه رکورد و دلزدگی از فعالیت های علمی را در فراگیران فراهم سازد. در صورت استفاده مطلق از روش تدریس بر پایه سخنرانی استاد مدار، به دانش آموز فرصتی برای تفکر داده نمی شود، به همین دلیل در سال های اخیر، لزوم استفاده از روش های نوین یادگیری و آموزش فعال دانش آموز محور و نیز تجدیدنظر در روش های سنتی تدریس مورد توجه قرار گرفته و سعی در استفاده از این روش ها در رشته های مختلف می باشد (عطایی و پنجه پور، ۱۳۹۳). آگاهی و تسلط معلمان در مورد روش های تدریس، نحوه و شرایط استفاده از آن تاثیر زیادی در موفقیت معلمان در مورد روش های تدریس و موفقیت آنان دارد. اگر برنامه های درسی و روش تدریس انتخاب شده با اهداف، توانایی فراگیران، محتوای دروس و... منطبق نباشد و یا معلم مهارت های لازم برای استفاده از آن روش ها به دست نیاورده باشد یا زمینه اجرای آن روش ها در کلاس فراهم نباشد، در این گونه موارد معلم با شکست مواجه می شود و کیفیت تدریس او مناسب نخواهد بود (هزاوه ئی و همکاران، ۱۳۸۵). در این راستا؛ ایجاد تغییرات متناسب با تحولات فناوری در عرصه اطلاعات و ارتباطات^{۱۴}، یکی از محورهای جدی تغییر در قرن بیست و یکم میلادی است. دست اندرکاران نظام های آموزشی بر این نکته تأکید می ورزند که می توان با بکارگیری ابزارهای اطلاعاتی روزآمد، قابلیت ها و شایستگی های متناسب با نوآوری ها را در معلمان به وجود آورد. در آرمان هایی که از سوی صاحب نظران برای نظام های تعلیم و تربیت مطرح می شود، از معلم به عنوان نقطه اتکای هر تغییر و تحولی یاد می شود (Hiebert et al., 2016). معلم در گذشته، تنها یک وظیفه داشت و آن تربیت و نهادینه کردن افراد متعلق به یک کشور بود؛ در حالی که امروز، وظیفه اصلی معلم تبدیل فرد به شهروندی جهانی^{۱۵} است؛ شهروندی که متعلق به جامعه بین الملل در حال شدن است. معلمان، مهم ترین نیروی انسانی سازمان آموزش و پرورش محسوب می شوند. جایگاه معلمان در همه دوره های تحصیلی به حدی است که بیشتر صاحب نظران، بازسازی و اصلاح آموزش و پرورش را بدون وجود معلمان، موفقیت آمیز نمی دانند (Schwab & Cuban, 2015).

۱-۱- بیان مساله:

امروزه فرایند جهانی شدن، راه را به سوی جامعه ای دانش مدار می گشاید، که در آن دانش و اطلاعات، محور رشد و توسعه هر جامعه ای خواهد بود. بدیهی است رویارویی با چالش های جوامع دانش مدار، نیازمند بازنگری و طراحی مجدد نظام های آموزشی و فرایند آموزش است (پیرکمالی و همکاران، ۱۳۹۷). ورود فناوری های اطلاعاتی و ارتباطی به حوزه تعلیم و تربیت طی چند دهه اخیر، به ویژه مدیریت و یادگیری از طریق "وب"^{۱۶} و تدریس غیرحضوری^{۱۷} که تحول یافته ترین شکل آموزش براساس رایانه تلقی می شود، اگر چه از یکسو نوید بخش تحولات بنیادین و ساختاری در این حوزه است که هم راستا با تغییرات جهانی فناوری در سایر حوزه ها به وقوع می پیوندد. از سوی دیگر و در سایه نگاهی متفاوت اندیشه تضعیف کیفیت آموزش و یادگیری و کاهش ارتباطات انسانی و جایگزینی نظام ارتباطات مجازی با دنیای واقعی ارتباط و تعامل در محیط های یادگیری، منجر به ایجاد چالش های جدید و عمیق در این حیطه شده است (شایان فرد، ۱۳۹۰). آموزش الکترونیکی؛ یادگیری فعال و هوشمندی است که

¹³ Teachers' job performance

¹⁴ Information and communication

¹⁵ Global citizenship

¹⁶ the Web

¹⁷ Correspondence teaching

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

ضمن تحول در فرآیند یاددهی و یادگیری و مدیریت دانایی، در گسترش، تعمیق و پایدار نمودن فرهنگی ICT¹⁸ نقش اساسی و محوری دارد (Albritton et al., 2017). فلسفه آموزش و پرورش، جهت دادن به آموزش و پرورش است. تغییرات شدید در پدیده های اجتماعی و جهانی شدن از بحث انگیزترین مسائل روز جهان به شمار می رود که در تصمیم گیری ها و فعالیت های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی انسان ها نقش تعیین کننده ای داشته و مرزهای جغرافیایی را به حداقل ممکن کاهش می دهد. تحقق ارزش ها و آرمان های کشور مستلزم تلاش همه جانبه در تمام ابعاد فرهنگی، علمی، اجتماعی و اقتصادی است. تعلیم و تربیت از مهمترین زیرساخت های تعالی پیشرفت همه جانبه کشور و ابزار جدی برای ارتقاء سرمایه انسانی شایسته کشور در عرصه های مختلف است. تحقق این هدف نیازمند برنامه مناسب است، بطوری که با تغییرات جنبه های مختلف اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی و سیر پیشرفت های بشری باید مطابقت نماید. یکی از حوزه های بشر در جهت توسعه، حوزه فناوری اطلاعات¹⁹ است که اهداف آن کشف حقایق و شناخت قانون مندی ها و روابط حاکم بر پدیده هاست (Hoy & Ferguson, 2002).

با توجه به اهمیت نیروی انسانی در توسعه و پیشرفت تعلیم و تربیت و آموزش دانش آموزان بر پایه فناوری اطلاعات ضرورت دارد. ظهور و پیشرفت فناوری اطلاعات راهکاری است که کشورها بوسیله آن برای تربیت نیروی انسانی استفاده می نمایند. با ظهور فناوری های جدیدی هم چون رایانه، اینترنت و...، جوامع بشری با چالش های جدید و جدی در همه عرصه های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی، آموزشی و اجتماعی روبه رو شده اند. نداشتن برنامه ریزی های راهبردی، به سرعت باعث عقب ماندگی از تحولات روزافزون خواهد شد. نهادهای آموزشی نیز به فراخور تغییرات، نیازمند برنامه ریزی های دراز مدت، میان مدت، کوتاه مدت به منظور هم گام شدن با این تغییرات است. قلمرو یادگیری الکترونیکی²⁰ خیلی گسترده است. نکته مهم در یادگیری الکترونیکی این است که یادگیرندگان می توانند از طریق ابزارهای الکترونیکی آموزش ببینند، بسیاری از کاربردهای یادگیری الکترونیکی در بردارنده تعامل های دوطرفه هستند. در حالی که در کلاس های سنتی، آموزش تنها به عهده معلم است (فردانش، ۱۳۸۸).

۱-۲- اهمیت و ضرورت تحقیق:

زندگی امروز بدون دنیای مجازی اگر نگوئیم غیرممکن، می توان گفت دشوار است. یکی از عرصه هایی که می تواند از تحولات دنیای مجازی بهره فراوانی ببرد، نظام آموزش است. اثرات رو به رشد و فزاینده فناوری ها بر همه جنبه های زندگی، از جمله در سطح آموزش، باعث شده تا برای رشد و توسعه کشورها، تمرکز بر پیشرفت در حیطه آموزش عالی از طریق پذیرش نظام و تکنولوژی های جدید آموزشی ضرورت یابد (مهرمحمدی، ۱۳۹۳). نمونه بارز این نظام جدید، نظام آموزش الکترونیک است که قدمت آن به اواخر دهه هشتاد و اوایل دهه نود میلادی بر می گردد. با توجه به تغییرات سریعی که در محیط پیرامون در حال شکل گیری است، اجرای نظام های مجازی به منظور ارائه خدمات و فناوری های جدید در زمینه تدریس، یادگیری و مدیریت در مدارس به صورت یک نیاز اساسی مطرح شده است (حسنی، ۱۳۹۳). امروزه آموزش و پرورش در حال تلاش برای افزایش اثربخشی فناوری های نوظهور به ویژه تدریس و آموزش مجازی در فعالیت های آموزشی خود هستند. در چند سال گذشته در ایران هم بعضی از مؤسسات آموزش فعالیت هایی، جهت برگزاری دوره های آموزش الکترونیکی انجام داده اند و حتی بعضی از آنها در طی یکی دو سال گذشته دوره هایی را برگزار کرده اند (ملایی نژاد و همکاران، ۱۳۹۱). ترنر (۲۰۱۷)²¹ در پژوهش خود به تأثیرات ارزشیابی بر آموزش و یادگیری الکترونیک دانش آموزان و تئوری و همکاران (۲۰۱۵)²²؛ به رابطه مستقیمی بین یادگیری غیرحضوری از طریق آموزش الکترونیک اشاره دارند (طاهری و همکاران، ۱۳۹۲). امروزه از آموزش الکترونیکی به عنوان مهم ترین عامل توسعه دهنده فناوری اطلاعات یاد می شود و فعالان در این رشته معتقدند با توجه به گفتار آشنای فناوری با این زبان، این نظام آموزشی محدود به هیچ تخصص، مقطع، سن و دوره های خاص نیست. بهره مندی از این روش رابطه ای نزدیک با ابزار برتر را اقتضاء می کند و ابزار برتر، بهترین امکانات را برای تسهیل پویایی آموزش فراهم می آورد. در طول قرون، آموزش الکترونیک، وام دار ابزار و منابعی بود که دسترسی به آنها با صرف عمر محقق و تحقیق همراه بوده و چه بسا پژوهش های فراوانی به علت فقدان ابزار و ماخذ در این راه متوقف شده اند (Naomi & Thomas, 2010).

اکنون، فناوری، موقعیت آموزشی جدیدی را ایجاد نموده است و راه های یادگیری دانش آموز را پیکربندی مجدد کرده است و می توان گفت: «آموزش، یک فرایند اکتشاف است²³» و مأموریت اش فراهم کردن گسترده ترین مخزن اطلاعاتی ممکن برای دانش آموز در موقعیت یادگیری

¹⁸ Information and Communications Technology

¹⁹ Information technology field

²⁰ e-learning

²¹ Turner (2017)

²² Tiwari et al. (2015)

²³ Education is a process of discovery

است. فناوری می تواند این آرزو را تحقق ببخشد و با تکیه بر تجربه آموزشی دانش آموز می تواند بسیار گرانها باشد (UNESCO, 2002). ارتباطات دیجیتالی امروزی، بخشی طبیعی از زندگی اجتماعی جوانان شده است. از طریق اینترنت و فضای مجازی، ارتباطات انسانی و مناسبات اجتماعی بین افراد نیز، مجازی می شود و انسان بدون محدودیت، ورای زمان و مکان و مرز، با هم نوع خود ارتباط برقرار می کند. امروزه بسیاری از جوانان به فعالیت های اجتماعی شبکه ای اشتغال دارند و برای ساختن زندگی از روابط و مناسبت های اینترنتی استفاده می کنند. در حقیقت فعالیت در شبکه های اجتماعی مجازی²⁴ دربرگیرنده بیشتر ابعاد زندگی است (Choi et al., 2017). در این بین؛ هرچا سخن از ترجمه و تبدیل علوم محض و یافته های علوم نظری به علوم کاربردی و تجویزی به میان آید، در حقیقت از تکنولوژی بحث شده است. تکنولوژی گر، واژه نسبتاً جدیدی است، کاربرد این مفهوم شاید همزاد تاریخ دانش بشری باشد. بشر از ابتدایی ترین مراحل زندگی خود، هرگاه به پدیده ای راه می یافت یا رابطه بین دو یا چند عامل را شناسایی می کرد، برای حل مشکلات مختلف زندگی خود از این دانش استفاده می کرد (فردانش، ۱۳۸۸). چنان چه به هر دلیلی پیشرفت تحصیلی میسر نشود، یا لاقبل به میزان قابل توجهی صورت نگیرد، هم جامعه متضرر می شود و هم افراد (دانش آموزان)، از طرف دیگر راه یافتن همین آنها به مقاطع عالی و استخدام شدن آنها چه در دستگاه های اجرایی، چه در دوره تحصیلات پایین تر از عالی و چه در دوره تحصیلات عالی به ادامه یافتن این روند کمک می کند. اهمیت روابط بین افراد و گردش اطلاعات ناشی از این ارتباط بین افراد در محیط یادگیری منجر شده که تحلیل شبکه اجتماعی با سایر رویکردهای تحقیقاتی که بیشتر بر ویژگی های یادگیرنده تاکید دارند، متفاوت شود (Dawson, 2010). برای برطرف کردن مشکلات ناشی از عدم پیشرفت تحصیلی، استفاده از فناوری اطلاعات تکنولوژی آموزشی گریزناپذیر است (Choi et al., 2017).

۱-۳- اهداف تحقیق:

هدف تحقیق، واکاوی تاثیرات آموزش الکترونیکی در توانمندسازی معلمان مقطع ابتدایی در شهرستان دهلران است.

۱-۴- سوالات و فرضیه تحقیق:

- سوال تحقیق؛ آیا آموزش الکترونیکی در توانمندسازی معلمان مقطع ابتدایی شهرستان دهلران موثر بوده است؟
- فرضیه تحقیق؛ به نظر می رسد آموزش الکترونیکی در توانمندسازی معلمان مقطع ابتدایی در شهرستان دهلران تاثیرات موثری داشته باشد.

۱-۵- مبانی نظری تحقیق:

امروزه وسایل کمک آموزشی، اعم از ساده و پیچیده، به عنوان ابزاری برای ایجاد تسهیل در امر تدریس و یادگیری در نظام های آموزشی به کار می روند. این وسایل از حیث این که تئوری و عمل را با هم ترکیب کرده، باعث ماندگاری یادگیری، تثبیت یافته ها و تنوع بخشی در کلاس درس می شوند، حائز اهمیت اند. با توجه به پیشرفت های علمی و تکنولوژی در عصر حاضر، وسایل کمک آموزشی به عنوان یک رابط توانسته اند، نقش خود را به خوبی ایفاء کنند. بدیهی است اگر معلمان مهارت های لازم را برای کاربرد این وسایل داشته باشند، اثربخشی آن بهتر خواهد بود. امروزه صاحب نظران و اندیشمندان جهان بر نقش مهم و تعیین کننده فناوری آموزشی در فرایند یاددهی-یادگیری²⁵ تاکید می کنند و بر این باورند که میزان بهره گیری و استفاده مطلوب و بجای معلمان و دبیران از وسایل کمک آموزشی در ارتقای کیفیت آموزشی تاثیرات سازنده ای خواهد داشت و استفاده صحیح معلمان از وسایل کمک آموزشی، جریان یادگیری را تحصیل می بخشد و چون باعث ملموس و عینی ساختن آموخته ها می شود، در تثبیت مواد آموزشی در ذهن دانش آموزان، پایدار کردن آموخته ها و ترغیب دانش آموزان به درس نقش مهمی را ایفاء می کند (ذوالقدرنسب و همکاران، ۱۳۹۴). در عصر یادگیری قرن ۲۱ میلادی، استفاده از شبکه های اجتماعی تبدیل به یک پدیده جهانی شده است. فراگیران در تمام دنیا می توانند با استفاده از رایانه ها، تلفن های همراه و بسیاری از دستگاه های شخصی بلافاصله با دنیا ارتباط برقرار کنند. برقراری ارتباط روشن به شکل های مختلف با مخاطبان مختلف، جمع آوری درون داده ها، ایده ها، اطلاعات از متقاضیان، اعتمادآفرینی و هدایت فعالیت های گروهی، استفاده از یک شبکه مجازی برای انجام وظایف مشابه در یک محیط یادگیری هدایت شده، می تواند به دانش آموزان در توسعه این مهارت ها کمک کند و آن را مبدل به بخشی از محور عملگرایی یا تجربه یادگیری همراه با کار، کنند. پیوندهای درونی و قابلیت های خلاقانه ای که در شبکه های اجتماعی مجازی مشهود است، نوعی فرهنگ مشارکتی مبتنی بر وب و در فضای مجازی²⁶ را به دانش آموزان پیشنهاد می دهد. این قبیل فرصت ها به شکل بالقوه به غنای یادگیری می انجامند، چرا که از لحاظ شخصی، فرایند یادگیری را معنادار می سازند. به عبارت دیگر؛

²⁴ Virtual social networks

²⁵ Teaching-learning process

²⁶ Collaborative culture based on the web and in virtual space

مشارکت در زمینه ای صورت می گیرد که به کاستن شرایط ناعادلانه کمک کند (Dawson, 2010). در این راستا به ارائه تعاریفی از اصطلاحات پرداخته می شود که در جهت شفافیت موضوع کمک می کند:

- یادگیری^{۲۷}: یادگیری، تمام تغییرات در رفتار می باشد که بر اثر تجربه ایجاد می شود (Domjan, 1997).
- تکنولوژی^{۲۸}: دانش تکنولوژیک درباره روش های انجام دادن امور است که از طریق فعالیت تعریف می شود و با فعالیت به وجود می آید و به کار گرفته می شود (Herchbach, 1995).
- آموزش^{۲۹}: مرتب و منظم کردن دقیق محیط فراگیر به منظور دستیابی به نتایج مورد نظر در وضعیت های مشخص را گویند (Dubois et al., 1979).
- یادگیری الکترونیکی: واژه بسیار گسترده ای است و تعاریف گوناگون و مختلفی در رابطه با آن وجود دارد. اما جامع ترین و در عین حال کوتاه ترین تعریفی که می توان از این واژه ارائه داد عبارت است از: «هر نوع یادگیری یا آموزشی که با کمک انواع مدیاهای الکترونیکی انجام گیرد». در واقع یادگیری الکترونیکی، استفاده از پیشرفت های تکنولوژیکی برای فعال کردن و توانمند کردن افراد در جهت یادگیری فارغ از زمان و مکان است. یادگیری الکترونیکی، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در پروسه آموزش است. لذا رشد آموزش الکترونیکی به طور مستقیم، به میزان دسترسی به فناوری اطلاعات و ارتباطات بستگی دارد (Domjan, 1997).

هر نوع آموزشی که درباره آن فکر کنیم یا هر نوع تجربه آموزشی که در نظر بگیریم، معمولا همه آنها نیاز به یک چیز دارند و آن «یادگیری» است. از نظر ظرفیت یادگیری، انسان موجود بی نظیری است و علت رشد و تکامل انسان نیز همین است. انسان از زمان پیدایش تمدن همواره در حال یادگیری بوده است (احدیان و همکاران، ۱۳۹۰). ترکیب جدید شیوه های آموزشی، کاربرد تکنولوژی و مواد آموزشی با یکدیگر، حامیان زیادی پیدا کرده است که تشریح مساعی در یادگیری را میسر می کند. دانشجویان و دانش آموزان به عنوان عنصر مهم فرایند یادگیری به صورت گروهی با هم کار می کنند (فهندژ، ۱۳۸۵). تکنولوژی و فناوری های نوین آموزشی به عنوان یک رویکرد نوین در نقش مکمل نظام آموزشی، بهبود کیفیت تدریس، تنوع بخشیدن به شیوه های تدریس، فراهم ساختن آموزش مستمر و خودکار، کوتاه نمودن زمان آموزش، توجه به استعداد های فردی، انفرادی کردن آموزش و مقابله با مشکلات آموزش جمعی عمل می کند (ملکی، ۱۳۸۸).

جوامع بشری با سرعتی شگفت انگیز در جنبه های مختلف زندگی در حال توسعه، تغییر و تحول اند. پیشرفت علوم و فنون به همراه خود نیازهای جدیدی هم ایجاد می کند. بنابراین آموزش هم باید با سرعت و کیفیت بیشتر انجام شود. امروز بیش از هر زمان دیگری تکنولوژی آموزشی در آموزش و پیوند دادن دانش آموزان به فرصت های جدید یادگیری نقش ایفاء می کند. انباشت اطلاعات و در دسترس بودن آنها در فضای اینترنت و همچنین قابل حمل بودن لپ تاپ ها، فرصتی است برای مدارس تا از طریق تکنولوژی یادگیری در کلاس درس را ارتقاء بخشند و مکملی برای آن به وجود آورند. استفاده از تکنولوژی هایی مانند؛ محیط های یادگیری مجازی^{۳۰} به دانش آموزان امکان می دهد که در کلاس هایی فراتر از دیوارهای کلاس شان شرکت کنند. استفاده از برنامه های (طرح های) درسی آنلاین^{۳۱}، کانال رسانه های اجتماعی^{۳۲}، آکادمی های یادگیری مجازی^{۳۳} و ابزار تکنولوژی مکمل^{۳۴}، دسترسی تمام دانش آموزان به آموزش های پیشرفته را فراهم آورده است (زنگنه، ۱۳۹۰). بهبود در پیشرفت تحصیلی؛ یعنی تحول در نظام آموزشی، این تحول احتیاج به ابزارهای خاص خود دارد و به کارگیری تکنولوژی های آموزشی، یکی از این ابزارها است (Rotgans & Henk, 2010).

امروزه تکنولوژی، نقش اساسی در حوزه های گوناگون بازی می کند. یکی از حوزه ها، حوزه آموزش است. نتایج تحقیقات علمی نشان داده که حواس مختلف در یادگیری نقش یکسانی ندارند. مهمترین دلیل استفاده از تکنولوژی آموزشی، نیز همین است. زیرا می تواند چند حس را با هم درگیر و تاثیر گذاری را بیشتر کند. تکنولوژی ها و وسایل کمک آموزشی از حیث این که تئوری و عمل را با هم ترکیب کرده اند، باعث ماندگاری یادگیری و تنوع بخشی در کلاس های درس می شوند. پر واضح است که یکی از مهمترین وظایف برنامه ریزان آموزشی کمک به کاربرد هر چه بیشتر و بهتر پیشرفت های تکنولوژی جهت ارتقاء سطح کیفی آموزش است (جاویدان و جوادیفرد، ۱۳۹۴). از طرف دیگر، در این قرن سیر تحولات

²⁷ learning

²⁸ Technology

²⁹ Education

³⁰ Virtual learning environments

³¹ Online curriculums

³² Social media channel

³³ Virtual learning academies

³⁴ Complementary technology tools

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

وزارت آموزش و پرورش
انجمن ملی آموزش و پرورش استان خراسان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان جاباب

موسسه ملی آموزش و پرورش
انجمن ملی آموزش و پرورش
شماره ملی: ۰۲۱۵۵۰۳۳۳۰۰

دانشگاه هرمزگان
Homageen University

عظیم تکنولوژیکی به حوزه های گوناگون زندگی انسان ها راه یافته است. بنابر این، اکنون آموزش، حتی در مقاطع پائین و ابتدایی به خولندن و نوشتن منتهی نمی شود، بلکه باید در این مقطع دانش آموز برای یادگیری تمامی ارکان تخصصی که قصد فراگیری آن را دارد، آموزش ببیند (Suzani, 2006). محیط های آموزشی آنلاین^{۳۵}، یکی از محرک ترین، مهیج ترین و غنی ترین ابزارهای آموزشی و یادگیری است. محیط های آموزشی آنلاین وابسته به اینترنت، فرصت های دراز مدت فراهم می آورند و موجب افزایش کارایی فرآیند یاددهی-یادگیری و همچنین افزایش اعتماد به نفس دانش آموزان می شوند. آموزش مجازی، اکنون به معنای بهره وری از متدهای به روز کامپیوتری انتقال اطلاعات درسی به فراگیران است. تعریف گفته شده در حقیقت تعریف آموزش الکترونیکی است. ولی از آنجا که در حال حاضر نوع شیوه ارائه آموزش این متد، روش های یارانه ای است، اغلب این دو اصطلاح را به جای هم به کار می برند. بنابراین مطالب آموزش داده شده، باید به صورت کاربردی در زندگی روزمره قابل استفاده باشد. لذا برای رسیدن به این مقصود استفاده از وسایل کمک آموزشی بسیار مهم است زیرا تدریسی که حتی الامکان حواس بیشتری را در یادگیری جلب نماید، موفق تر است. استفاده از وسایل کمک آموزشی می تواند نقش بسیار ارزنده ای در جلوگیری از افت تحصیلی و یادگیری مطالب درسی ایفاء کند. تکنولوژی و کاربرد آن امروزه آن چنان گسترش یافته است که می توان به جرأت گفت که جدا کردن آن از آموزش نوین محال می باشد و استفاده از وسایل در آموزش این امکان را به معلم می دهد که با اطمینان و آسودگی بیشتر به تدریس مفاهیم علمی و عملی بپردازد. بسیاری از کارکردهای آموزش می توانند با رسانه های آموزشی گوناگون حاصل شوند (علی آبادی، ۱۳۹۰). در این بین، یکی از اصول آموزش مدارس در سطوح بین المللی، وجود آموزشگاه ها و کارگاه ها و طراحی نرم افزارهای آموزشی برای تجربه کردن آموزه های تئوری است تا دانش آموز بتواند با ساختن و خراب کردن و دیدن و لمس کردن آنچه را که در ساعت های کسالت آور و خشک درس می آموزد، به عینه مشاهده کند. مهمترین دلیل استفاده از وسایل آموزشی، نقشی است که حواس مختلف در یادگیری دارند. نتایج تحقیقات نشان داده اند که حواس مختلف در یادگیری نقش یکسانی ندارند و یافته های زیر این تفاوت را به خوبی نشان می دهند:

- ۷۳٪ یادگیری از طریق کاربرد «حس بینایی» صورت می گیرد.
- ۱۳٪ یادگیری از طریق کاربرد «حس شنوایی» صورت می گیرد.
- ۸٪ یادگیری از طریق کاربرد «حس لامسه» صورت می گیرد.
- ۳٪ یادگیری از طریق کاربرد «حس بویایی» صورت می گیرد.
- ۳٪ یادگیری از طریق کاربرد «حس چشایی» صورت می گیرد (نادری و همکاران، ۱۳۸۹).

ولی متأسفانه در بسیاری از موارد، تدریس بدون کمک آموزشی، معلمان به کاربرد ۱۳٪ حس شنوایی تاکید فراوانی دارند. به طوری که حدود ۶۰٪ از وقت دانش آموزان در مدارس ابتدایی و ۹۰٪ در مدارس متوسطه صرف گوش دادن می شود. در حالی که دانش آموزان حدوداً یک چهارم مطالب شنیده شده را می توانند به خاطر بسپارند. لازم به تذکر است که هیچ یک از رسانه های آموزشی به تنهایی قادر به ارائه خدمات کامل آموزشی نیستند، بلکه تلفیقی مناسب از آنها می تواند معلمان را در تدریس و دانش آموزان را در یادگیری، یاری کند که این مهم با بهره گیری از تکنولوژی آموزشی امکان پذیر است (جاویدان و جوادیفیر، ۱۳۹۴). استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای دستیابی به هدف یادگیری با کیفیت برای همه اجتناب ناپذیر شده است؛ از این رو بازنگری در شیوه های سنتی آموزش و جایگزینی آن برای یادگیرندگان ضرورت دارد. در همین راستا با پیدایش رایانه بر استقبال از چند رسانه ای ها در قالب استفاده از نرم افزارهای آموزشی تأثیر چشم گیری به وجود آورد و باعث شد تا تأثیرات آنها در نظام های آموزشی به ویژه در فرایند یاددهی و یادگیری مورد توجه قرار گیرد و رویکردهای سنتی یادگیری را دستخوش تغییرات اساسی نماید. با توجه به اینکه فناوری های آموزشی در دو سه دهه گذشته افق های روشنی را پیش روی ما گشوده است و حوزه های مطالعه این علم اخیراً علاوه بر دانش آموزان عادی، به دانش آموزان استثنایی و تعلیم و تربیت ویژه آنها نیز گسترده شده است (زارعی زوارکی، ۱۳۸۴).

۱-۶- پیشینه پژوهش:

عبدالهی و همکاران نیز در پژوهشی در سال ۱۳۹۶ اذعان می دارند که یادگیری هنگامی افزایش چشم گیری می یابد که با بافت حل مسئله در ارتباط باشد. کلاس های آموزشی سنتی دارای اثر بخشی چندانی نیستند، زیرا وابسته به زمان و مکان خاص اند و نمی توانند بافت واقعی و مناسب برای یادگیری فراهم آورند. لذا افزایش منابع اطلاعاتی (روزنامه، رادیو، تلویزیون و اینترنت، سی دی و مواد چندرسانه ای دیگر) زمینه رشد سریع دانش آموزان را در حوزه های درسی پدید می آورد. مهمترین اهداف این رویکرد ایجاد محیط های یادگیری مشارکتی، شامل استفاده از فناوری اطلاعات می باشد که به یادگیرندگان و معلمان اجازه می دهد به جست و جو بپردازند و انواع مسئله ها را بررسی کنند. نقش فناوری اطلاعات در

³⁵ Online educational environments

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

گردآوری، انتخاب، ذخیره سازی و کاربرد اطلاعات در زمینه های مورد نظر و انتقال آنها از طریق کامپیوترهای چند رسانه ای جهت طراحی انتخاب مواد آموزشی، مدیریت و سازماندهی فرایند یاددهی یادگیری برای بهبود پیشرفت تحصیلی است. نتایج پژوهش آنان نشان می دهد که فناوری آموزشی در ایجاد انگیزه و در... پیشرفت تحصیلی تاثیر دارد. بلکه فناوری سبب توسعه رویکرد دانش آموز محوری می شود و همکاری بیشتری در امر یادگیری ایجاد می کند، هم چنین باعث تعامل بیشتر بین معلم و دانش آموز می شود. همچنین کاربرد فناوری در مهارتهای تحصیلی موجب افزایش کار گروهی می شود. البته که فناوری اطلاعات تسهیل کننده یادگیری و در نتیجه در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تاثیر بسزایی دارد.

(سلطانی و همکاران، ۱۳۹۰)؛ در پژوهشی با عنوان "نگرش دانش آموزان سوم راهنمایی شهر اصفهان نسبت به علم و فناوری، علوم مدرسه ای و محیط زیست" نشان دادند که در مجموع هر سه مولفه نگرش نسبت به علم و فناوری، نگرش نسبت به علوم مدرسه ای و نگرش نسبت به مسائل محیط زیست، نگرش مثبتی در بین دانش آموزان وجود دارد. با این حال نگرش مثبتی نسبت به برخی گویه های مربوط به این مولفه ها وجود ندارد. نتایج این پژوهش ممکن است به منظور آگاهی بخشی به برنامه ریزان درسی حوزه آموزش علوم راهگشا باشد. براساس یافته های مربوط به این پژوهش، وجود نگرش مثبت به علم و فناوری زمینه مناسبی را برای آموزش بهتر آن در مدارس فراهم می آورد.

حیدری و همکاران در سال ۱۳۸۹ تحقیقی تحت عنوان مقایسه تاثیر تدریس زبان انگلیسی با نرم افزار آموزشی و شیوه سنتی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان انجام داده اند. تحقیق از نظر هدف کاربردی و از لحاظ روش شبه آزمایشی بود. جامعه آماری متشکل از کلیه دانش آموزان پسر دوره راهنمایی بوده که ۴۷۹ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. نتایج بیانگر این بود که نه تنها استفاده از نرم افزارهای آموزشی در تدریس بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در درس انگلیسی مؤثر است، بلکه تاثیر آن بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از شیوه سنتی بیشتر است. همچنین تدریس زبان انگلیسی با استفاده از نرم افزارهای آموزشی در انگیزه دانش آموزان نسبت به یادگیری زبان انگلیسی مؤثر بود.

نجفی در تحقیق خود در سال ۱۳۸۷ این گونه نتیجه گرفت که فرضیه اصلی تحقیق اش که تاثیر فناوری اطلاعات و کاربرد کامپیوتر بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان بود؛ آنها با ۹۹٪ اطمینان بین نحوه استفاده از کامپیوتر و فناوری اطلاعات و راهبردهای جدید با معلمان با تجربه در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان (دختر و پسر) در مقایسه با دانش آموزانی که از کلاس های سنتی بحث یک طرفه معلم استفاده می کردند، تفاوت معنی داری وجود داشت. این تفاوت ناشی از خود فناوری و ابزارهای جدید نیست. بلکه ناشی از نحوه کاربرد ابزارهای و راهبردهای نوینی است که با تجربه معلمان کار آموزه عجین گردیده است و صرف فناوری نمی تواند عامل این تفاوت باشد که نتیجه آن پیشرفت در معدل تحصیلی دانش آموزان مورد مقایسه در گروه کنترل و آزمایش تحقیق است.

(Shariatmadari, 2011)؛ در نتایج تحقیقات خود به این نتیجه رسید که دانش و اطلاعات، شناخت ها، نگرش ها، مهارت ها و روش های کار آنها باید تغییر کند. لازمه این کار، حرفه ای شدن امر تعلیم و تربیت و در سرلوحه آن، حرفه ای شدن تمام معلمان است، چراکه معلم از کلیدی ترین اجزای نظام آموزش و پرورش است و هر کاستی و کمبود در سایر اجزای نظام از این عنصر تاثیرپذیر است.

(Jones, 2010) در پژوهشی با عنوان "موضوعات مؤثر در تکنولوژی آموزش الکترونیکی، پاسخ های عاطفی-هیجانی برای تکنولوژی آموزش الکترونیکی و نقش آن در پشتیبانی از مهارت های عاطفی-اجتماعی دانش آموزان در مدارس دولتی ایالت متحده امریکا" انجام داد. وی نتیجه گیری کرد که عواملی مانند اضطراب و ترس از یادگیری به شیوه های الکترونیکی و فقدان مهارت و تخصص داشتن در زمینه فناوری های یادگیری الکترونیکی می تواند موانع قدرتمندی در پیشرفت تحصیلی آنها باشد.

(Hosseini, 2008) در تحقیقی تحت عنوان "میزان تاثیر آموزش الکترونیکی بر فرایند یاددهی-یادگیری و راه کارهای توسعه آن در آموزش و پرورش ناحیه دو شهرستان اراک" انجام داده است، دریافت که معلمان روش های موجود را پاسخ گوی نیازهای آموزشی دانش آموزان نمی دانند و به کارگیری آموزش الکترونیکی را به عنوان یکی از روش های فرایند مدار پیشنهاد می نمایند. همچنین از دیدگاه دانش آموزان با بهره گیری از قابلیت های چند رسانه ای در آموزش الکترونیکی، محتوای آموزشی جذاب تر شده و استقلال دانش آموزان در یادگیری مطالب درسی افزایش یافته است. همچنین وی در یافته های پژوهش خود گزارش کرده است که تدریس آنلاین باعث تقویت یادگیری مشارکتی و افزایش فعالیت دانش آموزان در فرایند یادگیری شده است. از نظر دانش آموزان نمونه تحقیق وی، با بهره گیری از قابلیت های چندرسانه ای، محتوای آموزشی جذاب تر و استقلال دانش آموزان در یادگیری مطالب درسی افزایش پیدا می کند و موجب یادگیری عمیق تر و پایدارتر در بین آنها می شود. همچنین یافته های پژوهش نیز نشان داد که از نظر دانش آموزان مهارت رایانه ای معلمان شان بالا است. همچنین در پرسشنامه معلمان نیز، مهارت های رایانه ای ایشان ارزیابی شد و نتایج نشان داد که مهارت رایانه ای مورد نیاز آن ها به طور کلی در حد زیاد و مطلوب است.

(Shih & Gamon, 2002)؛ در پژوهشی نتیجه گیری کردند که درک روش های آموزش دانش آموزان به عنوان مهمترین عنصر قابل توجه در آموزش الکترونیکی است و توسعه و ارائه آن منجر به عملکرد بهتر دانش آموزان خواهد شد. آنها همچنین در یافته های تحقیقات خود بیان کردند

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

که آموزش مجازی با بهره گیری از پیشرفت های صنعت فناوری اطلاعات و ارتباطات از راهکارهای نوین توسعه عدالت آموزشی در دنیای معاصر به شمار می رود و بنا بر اعلام کارشناسان و متخصصان فناوری اطلاعات و ارتباطات تا سال ۲۰۲۲ میلادی آموزش مجازی مبتنی بر فضای الکترونیکی روش متعارف آموزشی در جهان خواهد بود.

(Huntly, 2008): در پژوهشی سه مشخصه دانش، عمل و تعهد حرفه ای را مولفه های موثر بر صلاحیت یا رشد حرفه ای معلمان نام برد. در منابع مختلف، مراحل برای برنامه ریزی رشد حرفه ای در نظر گرفته شده است، ولی فرآیند استاندارد برای آن وجود ندارد. یکی از جامع ترین برنامه ها، مراحل رشد حرفه ای، متعلق به وزارت انرژی ایالات متحده آمریکا است.

(Jackson & Andrews, 2000): در نتایج مطالعات خود بیان کردند که هدف اصلی رشد حرفه ای معلمان، بالا بردن کیفیت یادگیری دانش آموزان است. در این بین رشد حرفه ای شامل فعالیت هایی می شود که معلمان در داخل و خارج از مدرسه انجام می دهند و دامنه ای از فرایندهای رسمی را تشکیل می دهد. این فرایندها برای بهبود بخشیدن به مهارت ها، دانش و رسیدن به تدریس مطلوب آنان است. در این بین (Guskey, 2000): بیان می کند که علاوه بر تأکید بر رو به رشد موضوع هایی که تأثیر رشد حرفه ای معلمان را بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در تعامل می دانند، پرسش های دیگری نیز مطرح می شود که به محتوایی که معلمان آموزش می دهند و روش هایی که برای آموزش آنها به کار برده می شود، علاقه مند بوده و آن را مورد توجه قرار می دهند.

(Wu & Short, 1996): بر این باورند که اگر آموزش و پرورش می خواهد پیشرفت نماید، باید دست اندرکاران امر تعلیم و تربیت، به خصوص معلمان که تعامل گسترده ای با فراگیران دارند، متحول شوند. همچنین (Rényi, 1996) در پژوهشی بیان می کند که در سال های اخیر برای رشد حرفه ای معلمان، پژوهشگران توجه خود را به طیف وسیع تری از فعالیت هایی که شامل ترکیبی از شیوه های یادگیری غیررسمی، مشارکت معلمان با یکدیگر و نیز فعالیت های خودگردان است، معطوف کرده اند.

۱-۷- ویژگی های آموزش مجازی:

- انعطاف پذیری: یادگیرنده اجازه دارد تا محتوا و ابزارهای مناسب با سطح مهارتش را انتخاب کند. نیازهای یادگیرنده در اولویت است. تطبیق آموزش آنلاین با یادگیرنده می تولد از میان تعداد زیادی از معلمان، معلم خود را انتخاب کند و در عین حال می تولد تصمیم بگیرد بدون معلم آموزش ببیند.
- یادگیرنده محوری: نتیجه ویژگی انعطاف پذیری در این نوع یادگیری، به وجود آمدن ویژگی دیگری به نام یادگیرنده محوری است.
- خودآموزی: یادگیرنده می تواند زمان آموزش و سرعت و کند شدن طول دوره یادگیری را بر اساس توانایی های خود انتخاب کند.
- حذف موانع جغرافیایی: در این روش، نیازی به حضور فیزیکی افراد وجود ندارد. (بابائی، ۱۳۸۹).

۱-۸- فواید استفاده از آموزش مجازی

- استحکام و انسجام مطالب ارائه شده به علت وجود امکان بازبینی مکرر محتوا
- استانداردسازی مطالب با یکپارچه سازی داده ها و دانش در یک فرمت معین
- یادگیری مشارکتی است.
- دانش آموز محور بوده و نقش معلم به عنوان راهنما و تسهیل کننده است.
- فرصت های آموزشی برابر را در اختیار همگان قرار می دهد و عدالت در نظام آموزشی محقق می شود.
- امکان انعطاف برنامه ها با توجه به اولویت های تعریف شده
- درست است که نبودن یا کمبود رایانه، یکی از موانع توسعه فناوری در محیط های آموزشی تلقی شده است، اما، به نظر می رسد عوامل ریشه ای دیگری در این میان نقش دارند. یکی از این عوامل می تواند رویکرد ملی به مقوله فناوری باشد؛ دیگر رویکرد به استفاده از فناوری اطلاعات در مقوله آموزش. اگر در برنامه ریزیهای کلان، استفاده از فناوری در یادگیری فاقد جایگاه مناسب باشد، وجود انبوه رایانه هم نمی تواند مشکلی را از آموزش حل کند یا به ارتقاء آن کمک کند (بابائی، ۱۳۸۹).

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

وزارت آموزش و پرورش
انجمن ملی آموزش و پرورش استان هرمزگان
معاونت آموزش و پرورش شهرستان میناب
دانشگاه هرمزگان
شماره ملی: ۰۷۶۳۳۰۰۱۳۳۰
آکادمی نگار

۹-۱- فواید تکنولوژی آموزشی:

- تکنولوژی می تواند بازدهی آموزشی را از لحاظ کمی و کیفی افزایش دهد و آموزش و یادگیری را انفرادی کند.
- تکنولوژی آموزشی می تواند هزینه های آموزشی در بلند مدت را کم و سیستم اداری و نظام آموزشی را روزآمد کند.
- تکنولوژی آموزشی می تواند آموزش را بر اساس روش ها و ضوابط علمی تر، عملی سازد.
- تکنولوژی آموزشی می تواند دستیابی همگان به فرصتهای یادگیری با کیفیت خوب و به بهای مناسب را تسهیل دهد.
- تکنولوژی آموزشی می تواند به یادگیری سرعت ببخشد و آن را آسان تر کند.
- تکنولوژی آموزشی می تواند باعث بازآموزی معلمان و افزایش مهارت شغلی و دانشی آنان شود.
- تکنولوژی آموزشی می تواند وضوح، تناسب و اثربخشی انتظارات آموزشی را برآورده کند.
- تکنولوژی آموزشی می تواند امکان استفاده از تجارب بین المللی را فراهم کند (ملکی، ۱۳۸۸).

۲- روش شناسی:

جامعه آماری پژوهش شامل معلمان و دانش آموزان پسر پایه ششم ابتدایی آموزش و پرورش شهرستان دهلران می باشد که در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ به تحصیل اشتغال دارند. تعداد جامعه آماری ۱۲۰۰ نفر می باشند که از این تعداد ۳۰۰ نفر به عنوان نمونه انتخاب و برای افزایش ضریب دقت در تممیم نتایج و رعایت جانب احتیاط در مورد پاسخ های مخدوش ۳۴۰ دانش آموز به عنوان نمونه انتخاب می شوند. به منظور انتخاب آزمودنی ها در پژوهش حاضر از روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای چند مرحله ای استفاده شد. به این ترتیب که ابتدا از بین مدارس پسرانه؛ ۶ مدرسه و در هر مدرسه یک کلاس به طور تصادفی انتخاب شدند. سپس کلبه دانش آموزان انتخاب شده، در آزمون مورد ارزیابی قرار گرفتند. در مورد معلمان به صورت سرشماری و همخوان با جامعه آماری انجام شد. یعنی؛ تمامی جامعه معلمان (۵۸) به عنوان حجم نمونه انتخاب شدند.

۱-۲- پرسشنامه انگیزه پیشرفت^{۳۶}:

پرسشنامه توصیف خود گیزی^{۳۷}، متشکل از ۶۴ ماده است که ۱۳ مقیاس متفاوت را اندازه گیری می نماید و هر ماده ی آن مشتمل بر دو صفت است. در ۳۲ ماده بخش اول این پرسشنامه هر ماده مرکب از دو صفت مطلوب (مثبت) می باشد و آزمودنی باید یکی از دو صفتی را که بیشتر به توصیف او می پردازد، انتخاب نماید و در ۳۲ ماده بخش دوم این پرسشنامه هر ماده مرکب از دو صفت نامطلوب (منفی) است و آزمودنی باید یکی از دو صفتی را که کمتر به توصیف او می پردازد؛ انتخاب نماید. یکی از مقیاس های پرسشنامه توصیف خود گیزی (۱۹۷۱) متشکل از ۲۰ ماده است که هر ماده آن مشتمل بر ۲ صفت است. در ۱۰ ماده، بخش اول این آزمون، هر ماده مرکب از دو صفت مطلوب است و آزمودنی باید صفتی را که بیشتر به توصیف وی می پردازد، مشخص سازد. در ۱۰ ماده بخش دوم این آزمون، هر ماده مرکب از ۲ صفت نامطلوب است و آزمودنی باید صفتی را که کمتر به توصیف او می پردازد، مشخص سازد.

۲-۲- پرسشنامه محقق ساخته دیدگاه معلمان و دانش آموزان:

پرسشنامه های محقق ساخته تاثیر استفاده از فناوری اطلاعات از دیدگاه معلمان و دانش آموزان که پس از انجام محاسبات پایایی پرسشنامه محقق ساخته دانش آموزان ۹۲٪ و معلمان ۸۶٪ بود.

۳- بحث درباره یافته ها:

- با توجه به اطلاعات جدول و نمودار (۱) نشان می دهد، ۱۶/۲ درصد پاسخگویان معلم و ۸۳/۳ درصد دانش آموزان می باشند.
- فرضیه: به نظر می رسد آموزش الکترونیکی در توانمندسازی معلمان مقطع ابتدایی در شهرستان دهلران تاثیرات موثری داشته باشد.

³⁶ Progress motivation questionnaire

³⁷ Guiseley Self-Description Questionnaire

جدول ۱: توزیع فراوانی و درصد پاسخگویان

پاسخگویان	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
معلمان	۵۸	۱۶.۲	۱۶.۲
دانش آموزان	۳۰۰	۸۳.۸	۱۰۰.۰
کل	۳۵۸	۱۰۰	-

جدول ۲: نتایج آزمون خی دو مربوط به تاثیرات استفاده از فناوری اطلاعات در عملکرد تحصیلی دانش آموزان از دیدگاه معلمان و دانش آموزان

پاسخگویان	میزان	فراوانی مشاهده شده	درصد	فراوانی مورد انتظار	باقیمانده	آماره مجذور خی (خی دو)	درجه آزادی	سطح معناداری
معلمان	کم	۸	۱۳.۸	۱۹.۳	-۱۱.۳	۱۶.۱۷۲	۲	۰.۰۰۱
	متوسط	۲۸	۴۸.۳	۱۹.۳	۸.۷	-	-	-
	زیاد	۲۲	۳۷.۹	۱۹.۳	۲.۷	-	-	-
	کل	۵۸	۱۰۰.۰	-	-	-	-	-
دانش آموزان	کم	۴۳	۱۴.۳	۱۰۰.۰	-۵۷.۰	۴۵.۵۰۰	۲	۰.۰۰۱
	متوسط	۱۶۱	۵۳.۷	۱۰۰.۰	۶۱.۰	-	-	-
	زیاد	۹۶	۳۲.۰	۱۰۰.۰	-۴.۰	-	-	-
	کل	۳۰۰	۱۰۰.۰	-	-	-	-	-

همان طوری که نتایج جدول (۲) نشان می دهد، مقدار آماره دو مربوط به دیدگاه معلمان (۱۶/۱۷۲) در سطح ($\alpha = 0/01$) معنی دار و موثر است ($p < 0/01$). لذا چنین استنباط می شود که بین فراوانی های مشاهده شده و مورد انتظار رابطه مستقیمی وجود دارد. بر این اساس و با توجه به فراوانی های مشاهده شده و درصدهای مربوطه (کم ۱۳/۸٪ و متوسط ۴۸/۳٪ و زیاد ۳۷/۹٪) می توان نتیجه گرفت که از دیدگاه معلمان، تاثیر استفاده از فناوری اطلاعات در عملکرد تحصیلی دانش آموزان در حد متوسط تا زیاد است. از طرفی مقدار آماره خی دو مربوط به دیدگاه دانش آموزان (۴۵/۵۰۰) در سطح ($\alpha = 0/01$) معنادار است ($p < 0/01$). لذا چنین استنباط می شود که بین فراوانی های مشاهده شده و مورد انتظار تفاوت معنی دار وجود دارد، بر این اساس و با توجه به فراوانی های مشاهده شده و درصدهای مربوطه (کم ۱۴/۳٪ و متوسط ۵۳/۷٪ و زیاد ۳۲/۰٪) می توان نتیجه گرفت که از دیدگاه دانش آموزان، تاثیر استفاده از فناوری اطلاعات در عملکرد تحصیلی آنان در حد متوسط است.

۴- نتیجه گیری

امروزه در کشور ما به گمان برخی صاحب نظران و کارشناسان، نظام آموزش و پرورش از کاهش کارایی و بهره وری و عملکرد ضعیف رنج می برد و معیارهای تعریف شده و روشنی برای انتخاب معلمان مدارس وجود ندارد و برنامه های توانمندسازی مداوم و نظام مند کمتر به چشم می خورد و توان و تمایل فرد از عوامل اساسی در عملکرد و بهره وری فرد محسوب می شوند (Robbins, 2010). در این بین، آموزش و پرورش به عنوان یک سرمایه گذاری بلندمدت مطرح است و به طور تنگاتنگ با مسائل اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و... هر جامعه دارای تأثیر متقابل می باشد. برای رسیدن به جامعه ای ایده آل، نیاز به شناسایی عوامل موثر در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان نیاز است. لذا در این تحقیق سعی شد که به واکاوی تاثیرات آموزش الکترونیکی در توانمندسازی معلمان مقطع ابتدایی در شهرستان دهلران پرداخته شود. همان طور که در جدول (۲) مشاهده می شود، در بررسی فرضیه اول این تحقیق، که اشاره به استفاده از آموزش الکترونیکی، فناوری اطلاعات و فضای مجازی در میزان تعیین پیشرفت تحصیلی دانش آموزان از دیدگاه توانمندی سازی معلمان دارد، نشان می دهد که از دیدگاه معلمان و دانش آموزان تاثیر استفاده از فناوری اطلاعات و فضای مجازی در پیشرفت تحصیلی دانش آموزان در حد متوسط به بالا (موثر) است و با توجه به سطح معنی دار به دست آمده ($p < 0/01$)؛ این نقش در پیشرفت تحصیلی معنی دار است و با نتایج بدست آمده در این تحقیق و با استفاده از پرسشنامه های مذکور یافته های این پژوهش با یافته های پژوهش هایی که در این تحقیق به عنوان پیشینه تحقیق ذکر شد، همسویی و مطابقت دارد. با توجه به پیشرفت دنیای امروزی، یکی از مهمترین تحولات در نظام آموزشی، تحول در نگرش و نحوه ی تدریس معلمان است و برای دستیابی به چنین تحولاتی، معلمان باید دانش صحیحی از نظریه ها و راهبردهای

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

مختلف و جدید آموزشی داشته باشند. هر یک از روش های تدریس، دارای نقاط قوت و ضعف هستند و بایستی با در نظر گرفتن شرایط و موقعیت یادگیری، یکی از روش های تدریس مناسب را انتخاب کرد. عدم تمرکز بر یک روش و استفاده از روش های متنوع در موقعیت های یادگیری مختلف، می تواند عاملی برای پیشرفت تحصیلی دانش آموز و رشد همه جانبه شخصیت و اخلاق آنان باشد. بنابر این ضرورت دارد تا معلم با توجه به هدف های آموزشی، محتوای تدریس، نیازها و علائق دانش آموزان، امکانات موجود و تراکم دانش آموزی و... مناسب ترین شیوه را برای یک تدریس مطلوب انتخاب کند. در این راستا؛ روش سخنرانی سابقه طولانی در آموزش دارد و به نوبه خود دارای نقاط قوت و ضعف های فراوان می باشد. اما براساس پیشرفت ها و تغییرات امروزی دنیا، لازم است که علاوه بر این روش، از الگوهای یادگیری نوین نظیر؛ تدریس کاوش گروهی و تدریس غیرمستقیم در مقایسه با روش تدریس سنتی (سخنرانی) که اثربخشی بیشتری بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دارد، را استفاده نمود.

نتایج بررسی ها، شواهد و مستندات متعدد پژوهشی، نشان می دهد، نقش معلمان در توفیق نظام آموزش الکترونیک، افزایش کیفیت فرایند یاددهی-یادگیری و همچنین تعمیق یادگیری و ارزشیابی دانش آموزان، به ویژه در مقطع ابتدایی از اهمیت بسزایی برخوردار است. رهیافت ها و پیشنهادهای برگرفته از این مطالعات، بر ضرورت توجه به نظرات و خواسته های معلمان به عنوان تسهیل گران امر تربیت به منظور ایجاد بالندگی و غنی سازی فعالیت های کلاسی الکترونیکی از طریق توجه به دیدگاه ها، شناسایی خواسته ها و رفع مشکلات موجود صحنه گذارده است. بنابر این از یکسو، با توجه به اهمیت والای نظام سنجش آموخته های مجازی و تأثیرات آن بر کیفیت یادگیری دانش آموزان و فرایند یاددهی-یادگیری و همچنین گذشت بیش از یک دهه از زمان اجرای برنامه ارزشیابی توصیفی، بررسی پیامدهای خواسته و ناخواسته ناشی از جاری سازی این رویه در نظام آموزش ابتدایی و شناسایی نقاط قوت و ضعف آن می تواند در افزایش شناخت و ارتقای کارآمدی، نقش اساسی داشته باشد. با توجه به آن چه گفته شد، دوره آموزش مجازی و الکترونیک مدارس به ویژه در دوران کنونی که جهان در تنگنای ویروس کرونا قرار گرفته، نیز به واکاوی عمیق و جامعی نیازمند است که از این طریق، بتوان عملکرد مدیریتی کلاس ها و یادگیری را به صورت شفاف و مستدل پیشروی معلمان و دانش آموزان قرار داد تا نتیجه و بازده کار بر همه آنها آشکار شده و زمینه های تعالی آن فراهم شود.

در فرایند آموزش الکترونیکی، باید به عواملی مانند به کارگیری نظریه های یاددهی-یادگیری در طراحی مواد آموزشی، افزایش انگیزه معلمان، دانش آموزان اهمیت خاصی داده شود. طراحی و تدوین دروس به طور مطلوب نقش قابل ملاحظه ای در اجرای بهینه آموزش الکترونیکی دارد، به طوری که یادگیرندگان بتوانند به طور تعاملی با محتوا سر و کار داشته باشند و این امر نقش مهمی در یادگیری عمیق فراگیران دارد. علاوه بر این ارزشیابی کیفیت دوره ها و محتوای دروس آنها به بهبود فرایند یاددهی-یادگیری کمک می کند. طرح های آموزش الکترونیکی باید طرح های نو و جدید باشد، چراکه طرح های ضعیف باعث شکست آموزش مجازی می شود. برای همین نباید در به کارگیری آموزش الکترونیکی غیراصولی و با عجله عمل کرد. چرا که باید عوامل آموزشی با دقت انتخاب شوند. دنیا در حال حرکت به سمت استفاده از تکنولوژی آموزشی می باشد. چرا که آموزش الکترونیک مزایای زیادی نسبت به آموزش حضوری دارد؛ به عنوان مثال می توان از این آموزش در هر ساعت از شبانه روز استفاده کنند. با توجه به نتایج پژوهش پیشنهاد می شود که آموزشهای لازم در این خصوص از طرف دفتر آموزش الکترونیکی هر مدرسه برگزار شود. همچنین با توجه به تأثیر جهت گیری برنامه های درسی بر کیفیت ارائه یادگیری الکترونیکی معلمان در دوران کرونا و پسا کرونا، پیشنهاد می شود که با برگزاری کارگاه های تخصصی جهت گیری های کارآمد در حوزه یادگیری الکترونیکی را به معلمان آموزش مجازی آموزش داد. لازم است در طی فرایند برگزاری کارگاه، معلمان مدارس جهت گیری های برنامه درسی خود را شناسایی و در خصوص تغییر آن در جهت جایگزینی با رویکرد کارآمد تلاش کنند. بدین منظور آنان باید راهبردهای آموزشی منتج از هر جهت گیری برنامه درسی و تناسب آن با یادگیری الکترونیکی را درک کنند.

پیشنهادهای

با توجه به یافته های تحقیق، در جهت تأثیرات آموزش الکترونیکی در توانمندسازی معلمان مقطع ابتدایی در شهرستان دهلران پیشنهادهای کاربردی زیر بیان می شود:

- تمرکز زدایی و انعطاف پذیری بیشتر در آموزش و پرورش و مدارس؛ به منظور دادن اختیار عمل بیشتر به معلمان در جهت توانمندسازی و رشد حرفه ای آنها در آموزش های الکترونیکی بایستی مورد توجه قرار گیرد.
- آموزش و پرورش امکان دستیابی معلمان به آخرین دستاوردهای علمی و فنی و بررسی تطبیقی راهبردهای رشد حرفه ای آنها و طراحی الگویی برای گسترش آنها را بایستی همواره فراهم سازد.
- بایستی از کارگاه های آموزشی فناوریهای نوین آموزش های الکترونیکی برای معلمان در سطح شهرستان دهلران بیشتر استفاده شود.

- گروه های آموزشی مرتبط با رشته و جنس می بایست پیام های علمی آموزشی را در قالب بروشورهای یک صفحه ایی در طول سال تحصیلی برای معلمان ارسال نماید. از طرفی گروه های آموزشی و علمی به طور مستمر عملکرد معلمان را مورد ارزیابی قرار گیرد و در صورت نیاز فعالیت های تکمیلی برای ترمیم برخی از معایب مربوطه به عمل آید.
- مدیران مدارس باید توجه خاص از لحاظ آموزشی به کلاس هایی که در اختیار معلمان با روش آموزش الکترونیکی قرار گرفته است، به عمل آورند. به مدیران و مسئولان مدارس پیشنهاد می گردد کتب مربوط به روش های تدریس و راهنماهای آموزشی کتب و سایر منابع آموزشی مورد نیاز معلم را تهیه و در کتابخانه هایی جهت استفاده آنان قرار دهند.

منابع

- ❖ احدیان، محمد، رضانی، عمران، محمدی، داود (۱۳۹۰). مقدمات تکنولوژی آموزشی، چاپ نهم، تهران، انتشارات آبیژ.
- ❖ بابائی، محمود (۱۳۸۹). مقدمه ای بر یادگیری الکترونیکی، چاپ اول، تهران، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران.
- ❖ پیرکمالی، محمدعلی، مومنی مهمویی، حسین، پا کدامن، مجید. (۱۳۹۷). «بررسی رابطه بین سطح مهارت تدریس معلمان علوم تجربی با انگیزش، نگرش و ارزشیابی تحصیلی دانش آموزان پایه پنجم ابتدایی». مجله پژوهش در برنامه ریزی درسی- دانش و پژوهش در علوم تربیتی- برنامه ریزی درسی، ۱۰ (۳۶)، صص ۱۲۳-۱۳۵.
- ❖ جاویدان، لیدا، جوادیفر، محدثه (۱۳۹۴). تأثیر تکنولوژی آموزشی در آموزش و یادگیری دانش آموزان، دومین کنفرانس ملی روانشناسی و علوم تربیتی، شادگان.
- ❖ حسنی، رفیق (۱۳۹۳). «تجربه های معلمان مدارس ابتدایی از اجرای طرح ارزشیابی توصیفی و مجازی»، نشریه مطالعات اندازه گیری و ارزشیابی آموزشی، ۴ (۶)، صص ۳۳-۶۰.
- ❖ حیدری، غلامحسین، مدانلو، یاسمن، نیازآذری، مرضیه، جعفری گلوجه، عبدالله (۱۳۸۹). «مقایسه تأثیر تدریس زبان انگلیسی با نرم افزار آموزشی و شیوه سنتی بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان»، فصلنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی، ۱ (۱)، صص ۱۱۵-۱۰۳.
- ❖ طاهری، مرتضی، عارفی، محبوبه، پرداختچی، محمد حسن، قهرمانی، محمد (۱۳۹۲). «کاوش فرایند توسعه مهارت معلمان در مراکز تربیت معلم: نظریه داده بنیاد»، فصلنامه نوآوری های آموزشی، ۱۲ (۵۴)، صص ۱۴۶-۱۷۵.
- ❖ ذوالقدرنسب، محسن، اسمعیلی، رضا، نظری صارم، حمزه (۱۳۹۴). بهره گیری از وسایل کمک آموزشی و تأثیر مثبت آنها در یادگیری دانش آموزان دوره ابتدایی، کنفرانس ملی آینده پژوهی علوم انسانی و توسعه، شیراز.
- ❖ فرامرزی، حمید، بهرروزی، ناصر، فرزادی، فاطمه (۱۳۹۸). رابطه پیشایندهای عواطف تحصیلی، هویت تحصیلی و اهداف پیشرفت با پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، مجله روانشناسی مدرسه، دوره ۸، شماره ۲، صص ۹۱-۱۱۲.
- ❖ فردانش، هاشم (۱۳۸۸). مبانی نظری تکنولوژی آموزشی، چاپ یازدهم، تهران، سمت.
- ❖ فهندژ، محبوبه (۱۳۸۵). کاربرد تکنولوژی (IT) در آموزش و پرورش، چاپ سوم، تهران، سروش هدایت.
- ❖ سلطانی، اصغر، اربابی جو، عزیزالله، دهقانی خوزانی، اعظم، رضایی، مریم (۱۳۹۰). «نگرش دانش آموزان سوم راهنمایی شهر اصفهان نسبت به علم و فناوری، علوم مدرسه ای و محیط زیست»، نشریه پژوهش در برنامه ریزی درسی، ۳۰.
- ❖ سماواتی، ناهید (۱۳۷۶). مقایسه میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان مدارس ابتدایی تمام وقت و نیمه وقت استان همدان، رساله دوره کارشناسی ارشد، رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- ❖ شایان فرد، محسن (۱۳۹۰). «بررسی شیوه نظارت بر فرایند اجرای ارزشیابی غیرحضوری در مدارس ابتدایی استان لرستان در سال تحصیلی ۱۳۹۰-۱۳۸۹»، نشریه اندیشه های تازه در علوم تربیتی، ۲ (۴)، صص ۵۵-۶۹.
- ❖ شعبانی، حسن (۱۳۸۱). مهارت های آموزشی و پرورشی، تهران، انتشارات سمت.
- ❖ رضایی لری، نیلوفر (۱۳۹۲). بررسی میزان کیفیت زندگی و میزان پیشرفت تحصیلی فرزندان خانواده، کنفرانس سالانه رویکردهای نوین پژوهشی در علوم انسانی.

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

- ❖ زارعی زوارکی، اسماعیل (۱۳۸۴). طراحی مراکز یادگیری-بر اساس الگوی ASSUR، تهران، انتشارات علوم و فنون.
- ❖ زنگنه، حسین (۱۳۹۰). مبانی نظری و عملی تکنولوژی آموزشی، تهران، آوای نور.
- ❖ علی آبادی، خدیجه (۱۳۹۰). مقدمات تکنولوژی آموزشی، ویراست دوم، تهران، دانشگاه پیام نور.
- ❖ عبدالمهدی، داود، ترابی، ابوالقاسم، آیینی، فاطمه، نجفی، فلور (۱۳۹۶). بررسی تاثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان، سومین همایش ملی مطالعات و تحقیقات نوین در حوزه علوم تربیتی و روانشناسی ایران.
- ❖ عطایی، نگار، پنجه پور، مجتبی (۱۳۹۳). مقایسه ی اثربخش روش تدریس فعال تعاملی و سنتی در رضایت مندی و یادگیری درس بیوشیمی بالینی دانشجویان داروسازی، مجله توسعه آموزش در علوم پزشکی، دوره ۹، شماره ۱۹.
- ❖ ملایی نژاد، اعظم، وکیلی هریس، شهرام، حجازی، الهه (۱۳۹۱). «مهارت های حرفه ای تدریس مطلوب معلمان دوره آموزش ابتدایی»، فصلنامه نوآوری های آموزشی، ۱۱ (۳۲)، صص ۶۲-۳۳.
- ❖ ملکی، فاطمه (۱۳۸۸). فناوری اطلاعات در آموزش و پرورش، تهران، جهاد دانشگاهی.
- ❖ مهرمحمدی، محمود (۱۳۹۳). «بررسی تدریس الکترونیک و الگوی اجرای مشارکتی آن؛ راهبرد تحولی برای تربیت معلم در ایران»، دو فصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی، ۱ (۵)، صص ۲۶-۱۵.
- ❖ نادری، فاطمه، شعبانی، احمد، عابدی، محمدرضا (۱۳۸۹). مطالعه در عصر دیجیتال: از اندیشه های کنتون اوهارا تا زایمینگ لیو، چاپ اول، تهران، چاپا.
- ❖ نجفی، حسین (۱۳۸۷). «تاثیر فناوری اطلاعات بر پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دبیرستان شهر اردبیل در سال ۸۵-۱۳۸۴»، پیک نور-علوم انسانی، ۳(۶)، صص ۹۲-۸۳.
- ❖ هزاوه ئی، محمدمهرداد، تقدیسی، محمدحسین، محدث حکاک، حمیدرضا، حسن زاده، اکبر (۱۳۸۵). تاثیر سه روش آموزشی سخنرانی، بازی و ایفای نقش بر آگاهی و عملکرد دانش آموزان دختر مقطع راهنمایی در مورد تغذیه دوران بلوغ، مجله مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی، دوره ۳، شماره ۲، صص ۱۲۳-۱۲۶.
- ❖ Albritton M. D., Oswald S. L., & Anderson J. S. (2017). The quality of virtual teaching and its effect on student evaluation: study of education, *Journal of Educational Studies*. Phoenix University, 1(4), 7-24.
- ❖ Choi, M., Glassman, M. & Cristol, D. (2017). What it means to be a citizen in the internet age: Development of a reliable and valid digital citizenship scale. *Computers & Education*, 107, 100-112.
- ❖ Dawson, S. (2010). "Seeing" the learning community: An exploration of the development of a resource for monitoring online student networking. *British Journal of Educational Technology*, 41(5), 736-752.
- ❖ Domjan, M. P. (1997). *Principles of Learning and Behavior* (4th ed.), Wadsworth, USA.
- ❖ Dubois, N. F., Alverson, G. F. & Staley, R. K. (1979). *Educational Psychology and Instructional Decisions*; Georgetown, Ontario: The Dorsey Press.
- ❖ Vosniadov, S. (2001). How children learn, international bureau of Education, UNESCO. *Journal of Research in Mathematics Education*, 47, 295-314.
- ❖ Johnson S, Cooper C, Cartwright S, Donald I, Taylor P, Millet C. (2010). The experience of work-related stress across occupations. *Journal Managl Psychol*, 21(2): 129-92.
- ❖ Jones A. (2010). Affective Issues in Learning Technologies Emotional Responses to Technology and Technology's Role in Supporting Socioemotional Skills. *JiME [Internet]*. [cited 2010 Sep]; JIME Special Issue on.
- ❖ Schwab, J. J. Cuban, L. (2015). Explain the correlation between metacognitive skills and the effectiveness of virtual teaching among novice teachers. *Journal of Educational and Behavioral Education*, 99(3), 453-477.
- ❖ Selamat, N., Samsu, N.Z. & Mustafa Kamalu, N. S. (2013). The impact of organizational climate on teachers' job performance. *Educational research*, 2(1), 21-92.
- ❖ Shariatmadari, M. (2011). Studying relationship between health organizations with effectiveness of managers of training management school in Tehran. *Journal of Educational Science*, 61110-113.

کنفرانس ملی مطالعات کاربردی در فرایندهای تعلیم و تربیت

National Conference on Applied Studies in Education Processes

- ❖ Shih C, Gamon J. (2002). Relationships among Learning Strategies, Patterns, Styles, and Achievement in Web-Based Courses. *Journal of Agricultural Education*.;43(4):3-4.
- ❖ Suzani, S. (2006). Integrating the internet into the language classroom and the role of EFL teacher in call classroom. *Roshd Journal*, 20(78), 32- 35.
- ❖ Herchbach, D. R. (1995). Technology as Knowledge: Implications for Instruction, *Journal of Technology Education*; Vol. 7, N. 1.
- ❖ Hiebert, J. & Gallimore, R. & Stigler, W. (2016). A Study teachers' experience of the new distance learning program. *Quarterly Journal of Child Psychology and Education*, 31(5), 3-15.
- ❖ Huntly, H. (2008). Teachers' work: Beginning teachers' conceptions of competence. *The Australian Educational Researcher*, 30(1), 120-140.
- ❖ Jackson, A. W. & Andrews, G. A. (2000). *Turning points 2111: Educating adolescents in the 21st century*. Teachers College Press.
- ❖ Guskey, T. R. (2000). *Evaluating Professional Development*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- ❖ Wu, V. & Short, P. M. (1996). The relationship of empowerment to teacher job commitment and job satisfaction. *Journal of Instructional Psychology*.
- ❖ Rényi, J. (1996). *Teachers take charge of their learning: Transforming professional development for student success*. National Foundation for the Improvement of Education.
- ❖ Robbins, S. P. (2010). *Essentials of organizational behavior (9th ed.)*. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- ❖ Rotgans, J. & Henk, S. (2010). Situational Interest and Academic Achievement in The Active – Learning Classroom. *Journal of Learning and Instruction*, 2, 1-10
- ❖ Hosseini A. (2008). Investigation of the Amount of E-Learning Influence on Learning-Teaching Process & Strategies of Developing it in Arak Department of Education of District 2. Arak: Research Council of Education of Markazi Province; p. 1-100. [In Persian].
- ❖ Naomi, J.; Thomas.K. (2010). "Prevalence of addiction among Australian university and schools to video-arcade games, games, computer games and the internet". [www. Online Library.Wiley.com/Doi](http://www.OnlineLibrary.Wiley.com/Doi).
- ❖ Hoy, T. & Ferguson, E. (2002). A Theoretical Framework and Exploration of Organization Effectiveness of Schools. *Educational Administrative Quarterly*, 21(4), 117-134.
- ❖ UNESCO. (2002). *Open and Distance Learning Trends, Policy and Strategy Considerations*. France: UNESCO: Division of Higher Education.